

ХІІ. Українська земля як один із центрів виникнення світової цивілізації, первісних витоків і початкових етапів нашої

В сучасній українській науці є чимало проблем, тем, на яких хто лише не спекулює – і краєзнавці-аматори, і закомплексовані, зашорені гуманітарії, насамперед з числа істориків, політологів, і високі та не дуже політики і політикани. І серед них одна з таких тем – світова цивілізація починається, мовляв, і з України. Однак, як би там не було, диму без вогню не буває. Протягом останнього десятиріччя зроблено чимало, як ніколи, відкриттів і знахідок, внаслідок чого ця тема дістала переконливі наукові підтвердження. Звичайно, дотепер дехто навіть зі вченого світу сприймає новітні дані з нашої історії щонайменше скептично, міфи, мовляв, фантазії, а то й “національне чванство” тощо. Між тим вони насамперед мають добре знати (і знають), що на міфах та легендах побудовані історії Греції, Риму, Вавилону та ін.

Але ж факти – річ уперта і неспростовна. Навіть наведені окремі новітні факти – промовисте підтвердження того. Водночас переконливо свідчать, що ми – тільки на порозі написання справжньої стародавньої історії України, що накладає свій відбиток взагалі на вітчизняну історію.

І це, звичайно, зрозуміло, стало можливим лише в умовах незалежної держави. Бо чужинцям, як загальновідомо, про це свідчить увесь світовий і наш історичний досвід, все це не тільки було просто не потрібно, не цікаво, але й шкідливо, небезпечно. Бо будуть, мовляв, сепаратизм, націоналізм та інші неприємні й несприйнятливі для них, але давно набридлі всім усілякі зміни.

Нещодавно на Черкащині знайдено карту, вік якої становить приблизно 14 тисяч років. Її авторами були наші пращури з місцевості села Межиріччя Канівського району. Цю унікальну знахідку серед інших, не менш цікавих, було виявлено палеонтологічною експедицією під керівництвом професора Підоплічка. Малюнок цієї карти виконано на бивні мамонта, завдяки чому збереглося чітке

зображення навколишньої місцевості. Її елементи відтворюють берегову лінію, уступи над затокою, піщаний шлях, зарості та невеликий населений пункт. Фахівці-експерти вважають, що це найдавніша первісна карта, ознакою якої є техніка виконання зображення основних композиційних елементів краєвиду [1].

Дехто з нас ще зі школи пам'ятає, що шумерські письмена мають вигляд клинопису – значки, схожі на сліди птахів. Тепер відомо, що клинопис склався до ХХІІ-ХVІІІ ст. до н.е. Його успадкували вавилоняни, ассирійці та інші народи. А до того ж письмена шумерів видавалися малюнками, в яких можна вгадати значення слів.

На Хортиці, в Запоріжжі, є загадковий Чорний камінь. На ньому, за повір'ям, запорозькі козаки вигривали рани. Цей камінь серед хортицьких гранітів вирізнявся не лише кольором і структурою. На ньому у вигляді видовбаних борозен нанесено, за твердженням науковця Георгія Шаповалова, петрогліфи. Загальноновизнано, що цілком камінь зображує коропа: добре видно рот риби, жаброву кришку. Однак про значення петрогліфів на каменю дискутують дотепер. Здається, в цій суперечці останнім часом крапку вдалося поставити Юрію Вілінову – краєзнавцю, письменнику, мандрівнику.

В 2001 р. шумеролог А.Кифішин опублікував у Києві книгу про Кам'яну Могилу поблизу Мелітополя. У цій монографії, про що йтиме мова детальніше далі, наводиться "Сілларбарій" – зведення знаків із Кам'яної Могили, Чатал-Гююки в Малій Азії (Туреччина) та дунайських культур, тобто за часів класичного Шумера. Серед 3 тисяч знаків "Сілларбарію" Ю.Вілінов знайшов дуже схожий на той, що його зображено на Чорному камені. Знак на хортицькому камені відповідає знакові зі святилища Чатал-Гююка, що вуглецевим аналізом датується 200 років до н.е. Знак у "Сілларбарії" було підписано "сухур" (в перекладі означає "короп"). Отож, виявляється, що на Чорному камені знаком, яким користувалися 8 тисячоліть тому, написано "короп".

Як бачимо, вже вісім тисяч років на острові Хортиця існує висічений у камені один з найдавніших надписів людства. Виходить, що історія, письмова історія людства, починається не в Шумері, тритисячні літописи якого вважалися донедавна найдавнішими у світі... [2].

Чутки про весняну 2001 р. знахідку семи велетенських пірамід, що виструнчилися Південнобережжям прямою лінією від Севастополя до Форосу, світ спершу сприйняв як першоквітневий жарт чи рекламний трюк напередодні курортного сезону. Однак загадкові споруди, вже названі найвизначнішим археологічним відкриттям ХХІ століття,

існують насправді. Учені вважають їх старшими на 15-20 тисяч років за єгипетські й ровесниками тибетських та мексиканських пірамід. Виявила піраміди група севастопольських науковців-геофізиків, очолювана кандидатом технічних наук Віталієм Анатолійовичем Гохом. І сталося це випадково, при відпрацюванні нового способу діагностики землі (геолографія). Маючи патент, досліджували баланс прісних і термальних вод у геологічній будові Кримського півострова. При цьому зафіксували випромінювання, потужне джерело якого локалізувалося близько від поверхні суші. В цьому дивному для геологів, але знайомому археологам місці пробурлили кілька свердловин і натрапили на піраміду. Вона була якраз над зерношховищем поки що не визначеного вченими стародавнього народу, який жив в Криму понад 5000 років тому.

Унікальність знахідки вражаюча. У такий же спосіб було знайдено на одній векторній лінії з північного заходу на південний схід, уздовж берега від мису Херсонес до мису Сарич, низку ступінчастих пірамід 45 і 52-метрової висоти. Вершини їх знаходилися майже на поверхні, всіяній вапняковими брилами, на глибині до п'яти і менше метрів [3].

До однієї із севастопольських пірамід почали копати доступ. Зразу ж вразило співвідношення довжини сторін основи кожної піраміди до її висоти: 1 м до 1,6 м, що є типовим, класичним для усіх виявлених на планеті пірамід. Оригінальним було те, що печери-кожухи (в яких містяться сенсаційні знахідки) повторюють усі їх контури. Гладенькі десятиметрові вертикальні стінки, метрові майданчики виступів помережані вибагливими відбитками напластувань віків. Ще нижче на 10 метрів археологи побачили в стіні перший з багатьох овальний наріст. Не зумівши за декілька днів витягти його, врешті, цей "гלечик" розбили, з його порожнини виприснув тугий струмінь міцно стисненого вуглекислого газу.

Затим послідували неояснені явища. Випромінювання посилилося настільки, що на поверхні почали ламатися нескладні прилади, у розкопі засвічувалися фотоплівки, миттєво розряджалися батарейки ліхтарів. Люди страждали від головного болю, блювоти, розладів шлунку. Все це, як і надмірні втома і виснаженість, змусили кримських вчених припинити роботи на 2 тижні. Коли ж знову наважилися спуститися в шахту і підступилися до знахідки, послідувала нова дивина: гоїлися рани і подрапини, зникали бородавки і старі болячки [4].

Під враженнями пережитого команда В.А.Гохи була схильна вважати, що у їх знахідки є щось схоже на штучний інтелект:

зберігаючи секрети таємничої структури, просигналізував їм про заборону вторгнення всередину цього об'єкта, звідки випромінюється радіація.

Самозахисним вважають розташування дивної знахідки під землею. В наступному науковці працювали з великою пересторогою, бо стіни підземної споруди були скрізь, причому симетрично, обліплені виступами. Структура розбитого овала була дуже схожа на напівпровідникові прилади-схеми, якими буквально обмережена вся піраміда. Таємницею ще й досі залишається і глибина порожнини, в якій міститься вже виміряна піраміда. Всі кинуті в неї предмети зникають безслідно і безшумно, їхнього стуку об дно прірви при падінні не фіксують навіть чутливі локатори. Про благотворний вплив, дію розкопаного підземелля вже мовилося. Лише додамо: вчені вірять у цілительну силу відкритих пірамід. Хто страждав сердечною недостатністю, іншими недугами, після підземних робіт обходяться без пігулок і лікарів.

Установлено, що схожі на кримські джерела випромінювання є в Австралії, Англії, Мавританії. Науковці припускають, що нововідкриті таврійські піраміди могли використовувати ще невідомі нам цивілізації як джерела отримання потужних потоків космічної енергії. Не виключено, що вони допомагали боротися з могутніми стихіями, керувати погодою, контролювати екологію, впоратися із землетрусами, вулканами, глобальними потоками [5].

Вочевидь, знайдені піраміди Тибету, Мексики, Єгипту, Китаю, Судану, Перу аж ніяк не випадково розташовані по всій земній кулі, вони обов'язково й незмінно розвертаються на схід. І хоча використовувалися вони протягом останніх тисячоліть як культові споруди, проте схеми їх розміщення, розташування і орієнтування за частинами світу дають усі підстави стверджувати: використовувалися вони не лише як культові. Тепер добре відомо, що пірамідальні конструкції виконують роль акумулятора і генератора енергетичного поля. Чимало відомих учених світу вже зараз схильні вважати, що українські геофізики і археологи знайшли залишки стародавньої цивілізації, яка у своєму розвитку значно випередила нашу. Зрештою, вивчення таємниць кримських пірамід триває. Правда, як уже в нас повелося, всі ці події зовсім не зацікавили як матеріально, так і навіть морально державні структури [6].

3-20 вересня 2001 р. працював II Міжнародний конгрес-фестиваль "Витоки, шляхи, підсумки всесвітньої культури за всю історію. Перспективи на майбутнє", спочатку – у Москві, а потім – у Києві,

Дніпропетровську, Запоріжжі, Мелітополі, Ялті. Мету роботи конгресу визначив голова його оргкомітету, академік Міжнародної академії духовної єдності народів світу, керівник Міжнародного творчого руху “Храм світу” Віктор Прус: “Визначити генеральну лінію розвитку культури на тисячоліття наперед, з урахуванням духовних і культурних надбань людства протягом усієї його історії, а також помітної духовної деградації суспільства на сучасному етапі”. Україна вже вдруге поспіль приймала цей міжнародний конгрес, бо, як зауважив академік В.Прус, “саме на цьому шляху формувалися політичні й духовні центри наших предків”.

Все це переконливо ще раз довела презентована на Конгресі 9 серпня 2001 р. уже згадувана книга шумеролога Анатолія Григоровича Кифішина “Древнее святилище Каменная Могила. Опыт дешифровки протошумерского архива XII-III тыс. до н.э.” [7]. Цю працю видано в Києві старанням киян, мецената Олександра Поліщука, академіка Юрія Шилова за сприяння фонду Нестора Махна “Гуляй поле” та Книжкової палати України. Презентація цієї монографії відбулася у листопаді 2000 р., у Верховній Раді України, Київській міськраді.

У книзі мовиться про порівняно нещодавнє сенсаційне відкриття в урочищі Кам’яної Могили, за 20 кілометрів від Мелітополя на березі р. Молочна, де знайдено і вже частково розшифровано найдавніший на Землі літопис. Він викарбуваний на кам’яних плитах 14 тисячоліть тому. Зауважимо, що шумерські письмена, що досі вважалися найпершими (найстарішими) в світі, датовані III тисячоліттям до н.е.

Це відкриття робить справжній переворот у сучасній науці, підносить авторитет України як одного з центрів світової цивілізації.

Про наявність безлічі малюнків і незрозумілих знаків на стінах і стелях 62 печер і гротів величезного пагорба поблизу Мелітополя відомо вже понад 200 літ, ще з потьомкінських часів. Пам’ятку охороняли, як могли. Вона здавна вивчалася, а головне – збереглася до нашого часу. Водночас ще років двісті тому прогресивні історики-вчені висловлювали гіпотезу про те, що в Подніпров’ї була одна з найдавніших цивілізацій планети – хліборобська держава Аррата – Орантія – Україна. Та й була вона, мовляв, попередницею Шумеру, Єгипту, Індії, Китаю, Греції, Риму.

Наукою встановлено, що цивілізація (достатньо розвинуте суспільство з високою культурою – духовною і матеріальною) з’явилася на Землі лише наприкінці 4000-х тисяч років до нашої ери. На той час вже існувала праукраїнська – трипільська культура та

почала розвиватися культура стародавнього Єгипту. Згодом, приблизно 3000 року до нашої ери, постала культура на Близькому Сході, в Шумері. В другій половині цього ж тисячоліття – в Індії, Китаї.

Однак ще й сьогодні далеко не всі, навіть в самій Україні, готові усвідомити, що наш родовід починається не з IX ст. н.е., тобто не з часів Київської Русі (хоч дехто закомплексовано, просторікувато заперечує навіть і це), а з VI-V тисячоліть до нової ери. Ще й тепер не перевелися в нас автори, для яких нові, новітні дані, знахідки нічого не значать, вперто стоять на тому, як їх колись упереджено вчили. Вони витоки свого народу, конституціоналізму та ін. прагнуть “запозичити” лише у близьких і далеких сусідів, до яких від нас, до речі, йшла релігія, духовність, освіта та ін. Навіть коріння окремих традицій і звичаїв, мови, топоніміки, гідроніміки тощо “відшукують” не вдома, як це прийнято всюди, завжди і скрізь, а знову ж таки за кордоном.

А тепер трохи детальніше про саму Кам’яну Могилу. Заслуга в її дослідженні належить, насамперед, Валентину Миколайовичу Даниленку (1913), відомому українському археологові, провідному науковому співробітникові Інституту археології НАН України. Він досліджував пам’ятки палеоліту, неоліту, залізної доби, зокрема, стійбище Круглик та ін. [8].

З 1973-1977 рр. він вивчав Кам’яну Могилу. Вона являє собою колишній острів, а нині – горб, що підноситься на 15 метрів степену над річкою Молочною. Центр його становить розколотий на окремі частини колишній монолітний пісковий щит площею близько 3 гектарів і заввишки до 5 метрів, що залягає на материковому піску. Під цим кам’яним панциром – 62 печери і гроти, з безліччю малюнків і незрозумілих знаків на стінах, стелях і скелях, утворених внаслідок вивітрювання його м’яких порід. Починаючи з пізнього палеоліту, ці печери і гроти тривалий час використовувалися як приміщення для культово-релігійних обрядів. Крім В.М.Даниленка, Кам’яна Могила та навколишня місцевість досліджувалася також О.М.Багером, М.Я.Рудянським та ін.

В.М.Даниленко відніс до пізнього палеоліту реалістичні, пофарбовані зображення в Гроті Мамонта чотирьох турів, вдвічі-втричі більших фігури мамонта. Вони оточені рядами вертикальних насічок, округлими ямками, що імітують рани від списів. У Печері Чаклуна, крім тварин, можна розрізнити людей (переважно жінок), часто в рогатих масках і шкурах. У гротах були також виявлені аналогічні зображення на одному-двох боках 50 прямокутно-овальних

плит із пісковика завдовжки від 9 до 77 сантиметрів. Очевидно, використовувалися, за В.М.Даниленком, для якихось магічних обрядів. Була знайдена і рибоподібна плитка, водночас вона мала риси жіночої фігури [9].

Своє прочитання зображень і на стелях гротів, запропоноване В.М.Даниленком, не всіма спочатку було сприйнято однозначно, серед них – і відомим, нині покійним, українським археологом, сучасником цих відкриттів М.О.Чмиховим (1954-1994).

Деякі зображення в гротах і на плитах В.М.Даниленко відносив і до неоліту, а тому Кам'яна Могила є також найвизначнішою пам'яткою неолітичного мистецтва. З точки зору В.М.Даниленка, В.І.Маркевича та ін. це були початки трипільської культури, у складанні якої відіграли значну роль буго-дністровська культура, а за М.О.Чмиховим – і балто-дунайська культура [10]. Тут же вперше на території України були виявлені кістки свійського бика і кози-вівці, а також кам'яні скульптурки різних тварин. Все це також багато про що свідчить.

До останнього часу розшифрувати настінні та інші написи Кам'яної Могили ніхто не міг. Водночас справа зрушила з місця лише після того, як деякі українські дослідники, зокрема, академік Ю.Шилов та ін., звернули увагу на подібність зображень у святилищі Кам'яна Могила до шумерського клинопису. Варто додати, що аналогічні протошумерські написи IV ст. до н.е. були виявлені на початку 60-х років XX ст. у румунському Подунав'ї, а пізніше – на території Франції. Проте такої значної за кількістю знаків і часом функціонування пам'ятки (протягом дев'яти тисячоліть), як Кам'яна Могила, ніде в світі більше не знайдено.

Після своїх гіпотез і припущень Ю.Шилов у 1994 р. розшукав у Москві фахівця-шумерознавця А.Кифішина, до речі, українця за походженням. Затим послідували їх експедиції до Кам'яної Могили. Зрештою, шумеролог А.Кифішин остаточно переконався, що маємо справу з протошумерською писемністю. Взявся за таку надзвичайно копітку працю, як розшифрування. А невдовзі з'ясувалося, що тут справді йдеться про давно відомих, хоча й трохи змінених, богів і героїв шумерської міфології [11]. Його ж перший досвід часткового розшифрування, як уже підкреслювалося, опубліковано.

Відкриття Анатолія Григоровича Кифішина та його українських колег дає нам, по-перше, передусім розуміння того, що людська цивілізація значно давніша, ніж вважалося досі; по-друге, і головне – ця цивілізація була єдиною і обіймала велетенський євразійський простір; по-третє, і це здається найголовнішим – ця людська

цивілізація була безперервною. А якщо це так (а це дійсно так), то тут знаходить, таким чином, своє наукове підтвердження гіпотеза далеко не поодиноких фахівців з числа істориків, філософів, етнологів та ін. про те, що найдавніші священні тексти – Веди, “Магабгарата”, “Поема про Гільгамеша”, Біблія та ін., можливо, й “Велесова книга”, мають глибинну спорідненість і спільне джерело! [12]. Зазвичай, можна дискутувати, полемізувати, врешті сперечатися про точність розшифровок (хоч ця робота продовжується) текстів з Кам’яної Могили та їх трактування. Однак суті справи це вже не може змінити. У будь-якому разі ця проблема вже перестала бути спекулятивною, типу, мовляв, гомерівська Троя – це наше Трипілля і т.д. і т.п.

Таким відкриттям по праву може і повинна пишатися будь-яка цивілізована країна. До того ж справа навіть не тільки у внесенні святилища Кам’яної Могили до відповідного списку ЮНЕСКО при ООН, поруч із найважливішими пам’ятками загальнолюдської культури, як трипільської, приміром. Більше того, не у висуненні А.Г.Кифішина та його українських колег на здобуття Нобелівської премії. Час покаже.

Але справа просто в тому, що ми здобуваємо право скромно, хоча й не без обґрунтованої гордості, вважати, що світова історія, цивілізація починалася і тут, на нашій українській землі. У будь-якому разі, наша земля, Вітчизна ніколи не були околицею (окраїною), на обочині загальнолюдської історії. Цю досить просту, водночас величну істину все більше і глибше усвідомлюють сучасні фахівці, державознавці та й просто незакомплексовані, але обізнані, чутливі до нового люди. До речі, сприйняв розумом і серцем цю істину, наприклад, Київський міський голова Олександр Олександрович Омельченко. Саме він у листопаді 2001 р. від імені і за дорученням Київради вручив А.Г.Кифішину та його дружині Людмилі ордени Пошани. Водночас домовлено виділити з бюджету столиці України в 2002 р. не менше мільйона гривень на продовження досліджень усього, пов’язаного з Кам’яною Могилою.

В резолюції Конгресу, прийнятій у Києві 9 вересня 2001 р., записано, що опубліковані останніми роками книги з історії України та Європи мають бути перевидані з урахуванням нововідкритих реалій Аррати і Дандарії, текстів Кам’яної Могили. І взагалі, з урахуванням місяця і ролі східних слов’ян у культурі індоевропейських та інших народів планети. Щоб запобігти руйнації древніх археологічних пам’яток, Конгрес запропонував президенту та уряду України надати статус національних заповідників Кам’яній Могилі, Хортиці, Савур-

Могилі та розташованим між ними курганам та поселенням, бо там зароджувалася найдавніша у світі держава Аратта й прилегла до неї Дандарія.

Статус заповідника рекомендовано Конгресом надати й усім поселенням, й могильникам (що умовно називаються трипільською археологічною культурою), розташованим у сучасних Черкаській та Одеській областях. Крім того, підкреслювалося, що вже на часі готувати документи для внесення цих об'єктів до списку ЮНЕСКО особливо цінних пам'яток світового значення. Отож, це питання ставиться цілком серйозно. Зауважимо, що особливу вагу Конгресові надають і вельми поважні організації – учасники його оргкомітету: Міжнародна академія духовної єдності народів світу, Міжнародна асоціація “Мир через культуру”, створена зусиллями Австрії, Індії, Німеччини, Італії, Росії, України та інших країн. Президентом асоціації у вересні 2001 р. обрано директора Інституту сходознавства РАН академіка Ростислава Рибаківа.

Конгрес також відзначив, що в системі духовної культури світу чільне місце посідає й прадавня слов'янська культура. Адже наші пращури вважали себе синами Сонця. Сучасні вчені підтвердили вплив Сонця, космічних сил на життя і розвиток людства. Тому всі ми, суцї на Землі, – діти Всесвіту, родичі, споріднені планетарними законами. Хоча така планетарна єдність жодним чином не нівелює неповторну культуру кожного народу, не заперечує розмаїття релігійних вірувань, традиції, звичаї. Отже, тому не випадковими є і гасла Міжнародного конгресу-фестивалю всесвітньої культури: “Єдність у багатоманітності культур” і “Єдність істини добра і краси” [13].

Наведемо ще один “свіжий” історичний факт, пов'язаний із існуванням у центрі України, у Північному Причорномор'ї, давньоукраїнського племені троянів – одного з трипільського об'єднання, Троянської держави. Влітку 1937 р. учні Сабатинівської школи Грушківського (тепер Ульянівського) району Одеської (тепер Кіровоградської) області випадково виявили в р. Південний Буг засмоктаний піском виріб з дерева. Про загадкову знахідку доповіли директоріві школи Цівадісу. А той повідомив в Одеський археологічний музей. Прибула спеціальна комісія науковців визначила, що на дні річки лежить човен. На допомогу для його підняття покликали колег з Ленінграда. Про те, як події розгорталися далі, розповів восени 1993 р. їх учасник, мешканець с. Гринівки М.К.Кравчук – єдиний дожив до наших днів.

У вересні 1937 р. на береги Південного Бугу прибула експедиція для підводних робіт особливого призначення (ЕПРОП було створено у 1923 р. для підняття з морських глибин суден Чорноморського флоту, затоплених за наказом Леніна у 1918 р.) на чолі з директором Ермітажу академіком Йосипом Орбелі.

Підняття човна відбулося 12 вересня 1937 р., в умовах суворої секретності, під пильним наглядом чекістів. Човен, керамічні вироби у ньому, чимось наповнені, під охороною вивезли, а місцевим учасникам наказали про знахідку забути. Досліджували сабатинівський човен провідні науковці Центрального військово-морського музею, де він і тепер є одним з головних експонатів. Виявилося, що це човен-однодеревок, вироблений із товстого стовбура 360-річного дуба. Вік цього незвичайного судна – понад 3 тисячі років, а ймовірніше – за 4 тисячі. Бо його виготовлено кам'яними знаряддями із застосуванням вогню, тобто в кам'яному віці (неоліті), який у Європі кінчився десь у III тисячолітті до н.е. На бортах човна – 14 отворів діаметром до 15 см. На думку фахівців, вони могли служити для кріплення петель весел або кулів очерету для рівноваги судна на воді. Пізніше такий спосіб виготовлення човнів-дубів застосовували запорозькі козаки.

Принагідно зазначимо, що перші історично відомі човни (триреми) з'явилися у давніх греків, а пізніше – у римлян, через 1,5-2 тисячі років після доби кам'яного віку. І виготовляли їх уже залізними знаряддями. До того ж ні в Греції, ні в Римі човнів-однодеревків не видовбували. В інших морських країнах Європи (в основному у прибалтійських) такий тип суден з'явився наприкінці I тисячоліття до н.е. Взагалі перші у світі човни-піроги племена Америки, Африки, Океанії виготовляли за допомогою каркаса і натягнутих на нього шкір.

1997 р. сабатинівський човен знову додатково вивчали, застосовували найсучасніші методи і прилади (довжина човна – до 7 м, ширина – 0,8 м, висота – 1 м, товщина корпусу – від 8 до 10 см, вантажопідйомність – 1,5 т, могли розміститися 6-9 осіб та 900 кг вантажу). Про цінність для науки стародавнього судна свідчило хоча б те, що в роки останньої війни його з іншими, найбільш цінними експонатами, було евакуйовано з Ленінграда. І все ж дотепер човен залишається тільки експонатом. Наукова робота стосовно нього зовсім не ведеться, бо російські вчені, напевно, у цьому не зацікавлені. Адже для багатьох із них російський флот починається з Київської Русі, яку більшість вперто ототожнює з Росією, царем Петром I. Звідси, очевидно, сабатинівський човен не вписується у загальноприйняту

концепцію зародження і розвитку морського флоту в Росії. Інакше чим пояснити, зокрема, те, що в жодній з наукових праць про морський флот після 1937 р. жодним словом не згадується сабатинівський човен. Виняток – хіба що книжка Г.Лінде та Е.Бретенейдера “Из глубины веков” (Л.: Гидроме-теоиздат, 1969) мізерним накладом. У ній човну присвячено невеличкий фрагмент, де мова йде як про знахідку і не більше.

Фундаментальна праця “Краснознаменный Черноморский флот” історію мореплавства (ясна річ, у Росії) починає з 626 р., коли південні і східні слов'яни брали в облогу Константинополь. А Українська Радянська Енциклопедія повідомляє, що “суднобудування було відоме ще в стародавніх Єгипті, Китаї, Римі, Греції, Індії, а також Київській Русі”. Втім, у більшості з названих країн дуби, як відомо, не ростуть. А хіба самі ці ж країни старші від сабатинівського дуба?!

Безсумнівно, човен – місцевого виробництва, вірогідно, його виготовили майстри племені троянів, які жили в межиріччі Південного Бугу і Синюхи. Трояни були автохтонами (корінними мешканцями) цих місць. Вони заселили ці землі з IV тисячоліття до н.е.

Історичні дослідження останніх років (праці сучасних відомих, досить авторитетних у світі вчених П.Толочка, В.Клочка, Л.Залізняка, В.Смоля та ін., епохальні археологічні відкриття В.Хвойки – трипільської культури в 1896 р., В.Петрова, Т.Пассек) проливають яскраве світло на походження українського народу. А племена, з легкої руки В.Хвойки, назвали трипільськими. Однак то ж було об'єднання, союз племен, до якого входило і плем'я троянів. Саме ці ж наші далекі предки зробили такі найбільші у світі відкриття і винаходи: випекли першу хлібину, винайшли колесо (коло), запровадили літочислення, приручили коня та багато ін.

Чужоземців у ті часи цей край не знав. Перші з них – греки – припливли морем на згадуваних триремах у Північне Причорномор'я не раніше VIII ст. до н.е. На той час сабатинівському човну було вже за 2 тисячі років. Давньоукраїнські племена троянів, лелечів, венедів, любечів, полян та ін., які склали єдине об'єднання – Оратанію – Україну, плавали на човнах-однодеревках не лише внутрішніми річками. На думку багатьох дослідників, трояни заснували на берегах Дарданелл місто Трою, оспівану Гомером. (До речі, знаний миколаївський краєзнавець, голова Пушкінського клубу Анатолій Золотухін у виданій 2001 року персоналії про Гомера доводить, що останній був миколаївського походження). А щодо Трої, про це вже мовилося, то цей факт тепер визнають провідні фахівці. А яку пам'ять у

назвах на рідній землі залишили трояни по собі! Великі Трояни, Троянка, Троянове та ін. є на Кіровоградщині, Миколаївщині, Житомирщині, тобто на місцях, де трояни проживали. Про Троянську державу Юрій Матівас із Кіровограда, заслужений журналіст України, почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців, підготував до друку розлогу краєзнавчу розвідку [14].

Або таке. Золото на Луганщині видобували ще за скіфів. Уже в останні роки геологи знаходили під час розвідувальних робіт дивні гірничі виробки на Нагольному кряжі [15].

Ще промовистий факт. На заході Луганської області поблизу села Новозванівки нещодавно знайдене унікальне поселення стародавніх металургів, яке археологи датують ХІХ ст. до н.е. Таких знахідок у Європі ще не знали. Тому вона привертає особливу увагу вчених. Прикметно, що поселення виявила спільна українсько-російська експедиція студентів двох університетів – Донбаського гірничометалургійного та Воронежського, які влітку 2001 р. працювали у районі так званого Червоного озера. Самой водою тут немає, а лише майданчик у формі кратера, заповнений ґрунтом червоного кольору, діаметром 30 метрів і оточений валом заввишки 15 метрів. Як вважають археологи, у кратері стародавні майстри видобували мідь, а вал – справа людських рук, з'явився внаслідок скидання попелу і шлаку від вироблення міді. Виявили також піч, де плавили мідну руду. Знахідку цілком можна вважати сенсацією. Хоча треба ще дослідити, хто були стародавні майстри, встановити їх предків, розшифрувати написи, що подібні до Кам'яної Могили. Ця знахідка також може змінити багато традиційних уявлень про стародавню історію України, згадано про історію гірничої справи, в нашій країні зокрема. На диво і щастя, кар'єр зберігся у первісному вигляді. І це надихає археологів, істориків Донбаського гірничометалургійного університету на створення тут історико-культурного заповідника [16].

А чи справді відбувалися державотворчі процеси у ці найдавніші часи на українських землях до Русі? Чи був на цих землях етнічний осередок, який крізь віки об'єднував державотворчий процес, тобто чи були русичі основоположниками нашого державного будівництва?

Відкинемо геть у черговий раз найсучасніші політиканські, по суті імперські, “звинувачення” нас у “національному чванстві”, “гордині”, а вдамося до найдавніших документів. На ці питання проливає світло найдавніший український літопис на 52-х дубових дощечках – “Велесова книга”, що з'явилася менш ніж півстоліття тому, на жаль, до

цього часу чимало навіть фахівців її не знають, але ставляться до неї скептично, упереджено.

Описане у “Велесовій книзі” неодмінно слід пов’язувати з добре відомими, але пізнішими літописами – “Повість врем’яних літ”, “Літопис Київський”, “Літопис Галицько-Волинський” та ін.

Це – язичницький літопис, написаний досі невідомим кириличним письмом. Його текст від початку до кінця пронизує астральний дух, котрий, на думку одного з перших дослідників “Велесової книги” Валентина Дем’янова [17], має зв’язок з середньоазіатським регіоном, Вавилонією та ін., а через них – з прабатьківщиною індоєвропейців у околицях Чорного моря. З того зв’язку чітко проглядається історія русів за 1500 років до виникнення Київської держави в IX ст. Виходить, нашому етносу понад 3500 років.

У ньому мова йде про боротьбу проти насильницького запровадження християнства, злети і падіння Русі, походи князів, чітко зафіксовані два державні утворення (Русколань і Антія, I-VIII ст. н.е.), освоєння степів і вихід до Чорного моря, різні найдавніші держави інших народів.

За силою виразу патріотичних почуттів найближчим до “Велесової книги” є “Слово о полку Ігоревім”. Водночас багато спільного, наприклад, у стилістиці, ритміці, образній системі та ін. Для розуміння пафосу книги чи не найважливіші такі рядки з 6-ї дощечки: “А греки, хочачи охрестити нас, аби ми забули своїх богів, сподівалися, що в такий спосіб вони повернуть нас до себе та зроблять з нас своїх невільників” [18]. Отже, “Велесова книга” – це також захист віри предків, клич захищати стародавні духовні святині. Привертає увагу текст з 9-ї дощечки про мужність наших предків у боротьбі з навалою готів. Одночасно свідчить, що спадщина в нас одна, вона неподільна, один неподільний Київ, як бог на небі. Разом з тим свідчення невмирущості, незнищенності нашого народу.

Цей прапрадавній літопис, за видатним сучасним українським вченим Борисом Яценком, ніщо інше, як відчайдушна спроба протистояти наступові ворогів із півночі і півдня. “Ті докорінно змінювали соціальні підвалини й стосунки між людьми, утверджували чужий для нас світогляд і чужу мораль, пропонували натомість психологію раба” [19].

“Велесову книгу” – пам’ятку про міфологію укрів (українців), родовід яких розпочав легендарний Кий, засновник столиці нашої Батьківщини, про те, як наші прапредки обстоювали свої духовні надбання, свою самобутність, виборювали право на вільне

державницьке життя, – поступово опановують і гідно оцінюють вже наші сучасники. Більше того, відомий сучасний український поет Микола Карпенко за змістом 9-ти дощечок “Велесової книги” навіть написав цикл переспівів.

Дещо про новітні публікації про Чорноморський потоп і Старий Завіт.

“Намтар” (вісник злої долі в шумерів) рід людський водою постійно поливає”. Оцей напис протошумерськими піктограмами на черепку з музею історії хліборобства в м. Тальне (поблизу м. Умані, що на Черкащині), знайденому на розкопках трипільського протоміста Майданецького (вік знахідки – 3500-3600 років до н.е., дешифрував нещодавно вже знайомий нам А.Г.Кифішин).

Можна здивуватися, звідки так багато води на сонячній Черкащині? Проте мова може йти про цілком реальні події приблизно 5,5 тис. років до н.е. Підвищився рівень Світового океану, тому утворився Ла-Манш, Берингова протока... Однак при цьому майже повсюдне зволоження клімату майже не торкнулося Малої Азії і Причорномор’я. Бо в цій частині Євразії тривалий час панував посушливий клімат. Сильне випаровування прісноводного озера на місці сучасного Чорного моря призвело до зниження рівня першого приблизно на 150 метрів нижче рівня Світового океану.

Не виключено, що через землетрус чи переповненості протоки Босфор тонку перемичку відокремлення її від Чорного моря було прорвано. А води Середземного моря ринули в Чорне море, за 1-2 роки щодня до нього потрапило десь до 16 кубічних кілометрів солоної води. В результаті новостворена акваторія перевищила колишню майже на чверть, утворилося Азовське море і Кримський півострів.

Американські дослідники – геологи Вільям Раян й Вольтер Пітман підрахували, що було затоплено близько 35 тис. квадратних кілометрів північно-західного Причорномор’я. Це багато чи мало? Територія сучасної Миколаївщини складає 24,6 тис. квадратних кілометрів. Їхні висновки повністю підтвердили дослідження команди шукача затонулих кораблів – Роберта Болларда (знахідка на морському дні “Титаніка”, лінкора “Бісмарк”, авіаносця “Йорктауна” та ін.).

Російське дослідницьке судно сканувало морське дно біля узбережжя Туреччини, визначило берегову лінію колись прісноводного озера. Зразки ґрунту з дна показали, що до потопу це була випалена сонцем земна поверхня. Встановлено точну дату потопу – 5460 рік до н.е.

Неповторна, унікальна особливість Чорного моря – шар солоної

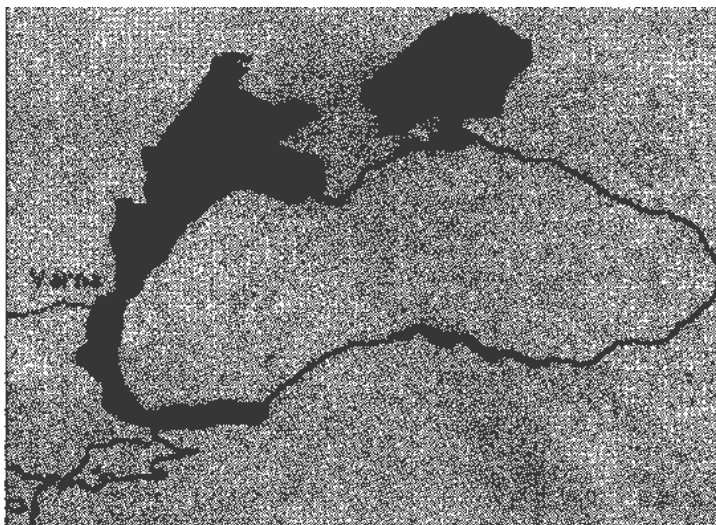
води ніби “запечатав” його глибоководну частину. Тому через процес розкладання прісноводної органіки в глибинах нагромадилося дуже багато сірководню, що є консервантом. Ще до своїх досліджень Р.Боллард стверджував, що бідні на кисень глибини Чорного моря – це величезний природний музей, він зберіг майже в первісному вигляді все спочиваюче на дні, і передусім – тисячі і тисячі кораблів усіх епох і народів.

Найбільш сенсаційна знахідка цієї команди – виявили за допомогою глибоководного апарата-телекамери на глибині майже 100 метрів на схід від м. Синоп залишки прямокутної будівлі розміром 13 x 4 метри. У нас їх такої ж традиційної на той час технології звали і називають “мазанка”. Були виявлені також керамічні вироби й інструменти з каменю. Американці по-своєму охрестили знахідку “фермерським господарством”. Прикметно чи показово: згадана будівля розміщена в долині, утвореній двома невеличкими річками. Характерно, що аналіз зразків ґрунту напівпустелі свідчив: вочевидь в Південному Причорномор’ї не вистачало води.

Зазвичай американські дослідники здобули підставу припустити: найсприятливішою зоною для землеробства у цій частині Євразії були затоплене потопом межиріччя Дунаю, Дністра, Дніпра, дельти Дону. Тому виникла ідея знайти залишки давніх поселень також і в Північному Причорномор’ї. Вважають, що такі поселення мали бути розкидані по затоплених морем берегах названих річок. Якщо ж при цьому буде виявлено поселення, з будівлями, то підручники з давньої історії України доведеться істотно коригувати.

Важливий і такий момент. Затоплення чорноморської улоговини відбувалося повільно, звідти було ніби-то “видавлене” і населення, яке там мешкало. З точки зору багатьох вчених, “переселенці” змушені були осісти в Подунав’ї, Подніпров’ї, Приазов’ї, Північній Месопотамії. Прогнозують, що саме вони виступили авторами легенди про Всесвітній потоп.

Тепер в основному вдалося з’ясувати долю “переселенців”, які жили, приміром, на затопленій акваторії Азовського моря. За висновками вітчизняного вченого Надії Котової, вони могли піднятися вгору за течіями Дону, річок Молочної і Кальміуса, отже, поповнити населення тих землеробських поселень, які вже там були. **Отже, науковою сенсацією є те, що вказані землеробські поселення – це найперші на теперішній території України. Тепер робиться висновок, що за радіовуглецевими датами вони виникли ще в VII тис. до н.е.** Вважають, що першою культурною рослиною, вирощуваною нашими далекими предками, був плівковий ячмінь.

На знімках: глибоководні світлини експедиції Р.Болларда
і реконструкція акваторії Чорного моря
(темним позначені ділянки допотопного моря)

Зрештою, саме з Приазов'я культурні злаки поширилися територією нашої країни.

Чимало авторів вважають: якщо американські і вітчизняні дослідники знайдуть землеробські поселення на дні Чорного моря, то це означатиме, що процес неолітації Європи одночасно починався з території сучасної Греції, Румунії й України. Однак поки що в офіційній європейській та українській науці панує думка: у нас цей процес почався на тисячу і більше років пізніше, після того, як культуру землеробства освоїло пів-Європи [20].

Наостанок ще раз зазначимо, що історія – це не раз і назавжди застигла, мертва схема. Вона також постійно розвивається, збагачується, вимагає час від часу доповнень, уточнень, а то й принципово нових оцінок і підходів. Якраз у цьому зв'язку і варто підходити з таких позицій, коли мова йде, зокрема, про Кам'яну Могилу та все, пов'язане з нею, сабатинівський човен, кримські піраміди та інші новітні знахідки і відкриття. Передусім маємо на увазі стародавню історію України, первісні витоки та початкові етапи її державності і т.д.

Література

1. Титаренко Лідія. Про що може розказати бивень мамонта // *Голос України*. – 2002. – 6 лютого.
2. Аблицов Олександр. Таємниця Чорного каменю // *Голос України*. – 2002. – 19 лютого.
3. Хоменко Віктор. Дива кримських пірамід // *Голос України*. – 2001. – 12 грудня.
4. Там само.
5. Хоменко Віктор. Дива кримських пірамід // *Голос України*. – 2001. – 13 грудня.
6. Там само.
7. Див.: Кифишин А.Г. Древнее святилище Каменная Могила. Опыт дешифровки протошумерского архива XII-III тыс. до н.э. – К.: Аратта, 2001.
8. Див.: *Енциклопедія українознавства* / За ред. проф. В.Кубійовича. – Львів, 1993. – Т. 2. – С. 478.
9. Див.: Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков І.Т. Археологія та стародавня історія України. – К.: Либідь, 1992. – С. 75.
10. Там само. – С. 71-72, 119-120, 143, 148, 154.
11. Мойсеєнко Юрій. Світова цивілізація починається під Мелітополем // *Голос України*. – 2001. – 24 листопада.
12. Мойсеєнко Юрій. Вказ. праця.